

Većinu stranica ovog sveska ispunjavaju uvodna predavanja pojedinih profesora iz raznih struka (str. 21.—263.). Ističem prodavanje prof. Giovanni Soranzo: *L' unita medioevale* o značenju srednjeg vijeka, njegovom karakteru i odnosu prema novom vijeku; prof. Paolo Rotta: *Platone e la filosofia perenne* i prof. Marcella Boldrini: *Il principio di popolazione di Giovanni Pietro Süßmilch*. Štampani su podjednako na str. 307.—374. svi izvještaji komisija u stvari popunjavanja profesorskih stolica, u kojima se kvalificira sposobnost i ocjenjuje znanstveni rad pojedinih kompetenata. Iz ovog se pregleda vidi, s kolikom se skrupuloznošću postupa kod popunjavanja pojedinih stolica.

Publikacije znanstvenog rada profesora istaknute su na str. 277.—293., a one univerziteta na str. 293.—296.

Statuti e regolamenti opsižu str. 409.—467. Istaknut je i uređaj biblioteke, laboratorija, seminarija i pojedinih instituta.

Iz čitavog se ovog preglednog materijala opaža kakovom je velikom brigom priveden u život ovaj zavod. Ali se vidi, da je u tom organizmu životne snage. Najbolji odgovor onima, koji drže, da katolicizam nema više što da kaže u naše doba. Ujedno najbolji putokaz, kakovim putem valja udariti, da se spasi tečevine kulture i osigura pobjeda duha nad materijom.

Dr. A. Živković.

Урош Петровић. За сваки дан. Са предговором Слободана Јовановића. Издање књижарнице С. Б. Цвијановића у Београду 1926, 8°, стр. XIV. + 64. Цијена 20 динара.

Iz predgovora Slobodana Jovanovića saznajemo, da je Uroš Petro-

vić jedan rano umrli profesor beogradskog univerziteta (1880.—1915.) i da je ovaj njegov književni rad prvobitno bio štampan u Srpskom književnom glasniku god. 1914. pod istim naslovom. G. Jovanović izražava mišljenje čitavog srpskog učnog društva, kad odaje naročito poštovanje ličnosti pokojnog Uroša Petrovića i veliku cijenu njegovim razmjerno sitnim radovima.

Doista ove bilješke, savjeti za svaki dan, preštampane u posebnu knjigu, bit će lektira kakova se rijetko nalazi u naše dane. Savremeno srpsko društvo, a naročito omladina nek primi ove zrele misli mladog pisca kao oproštajni memento pokojnikov: na koji se način stvaraju karakter i ljudi u životu. Razmažene i razburkane duše savremene generacije trebaju ovakovih misli. Ne iznosi se u njima nikakva novost. Stara istina: da je duh jači od materije i da je umjetnost života: unutarnji smiren i sreden čovjek. Da je život borba, u kojoj pobjedu odnosi onaj, koji samoga sebe nadvlada. I zato, da se treba svladavati *svaki dan*... jer posao i misao svakog pojedinog dana formira polako duh čovjekov. Stvara iz njega ili mekušca ili jakog individua.

U glavnim izvodima »O vaspitanju samoga sebe« (str. 9.—45.) vodi autora Goetheova riječ iz Fausta: *Entbehren sollst du*... U njima se na mnogo mjesta iznose elementarni principi kršćanske nauke o duhovnom životu. Načela, koja kršćanstvo uosi u svojoj tradiciji i svojoj aplikaciji na život od vremena sv. Pavla i sv. Jeronima do današnjeg dana. Moderni od kršćanskih izvora otuđeni svijet mora eto da od Goethea čuje ono, što je osnovna nit Kristovih uputa u evanđelju. I neka ih —

samo da se posvuda rašire i ustale ove misli! Nek one nadu odziva i plodnog tla — potomstvo će i onako jednom doći do saznanja, tko im je iskonskim početnikom.

»Nema ništa sigurnije za našu pravu sreću niti išta spasonosnije za našu dušu, nego savladivati teškoće. U toj borbi kuje se čovjek i njegova sreća« (str. 22.). »U vaspitanju samog sebe mala popuštanja znače što i najveći poraz... i najneznatnija samoodricanja što i najveća pobjeda« (str. 14.). »Ako vi ne možete sebe da savladate i kod onoga, što vam je dopušteno... vi ne ćete nikada biti svoj gospodar« (str. 15.). »Da čovek dakle postane heroj, ne treba daleko da ide. Naš svakodnevni život to je pravo bojno polje« (str. 20.). »Natčovek biti ne znači biti nad ljudima, nego biti nad sobom« (str. 37.). »U moralu treba izabrati između vlade duha i anarhije, bezvlašća. Tertium non datur« (str. 37.). »Samo svesna borba s manama, s nižim ja, pravi čoveka jakim« (str. 45.).

Ima još nekih isto tako vrijednih bilježaka »o čitanju« (str. 45.—48.), »o piscima i kritičarima« (str. 48.—52.), »o pravom individualizmu« (str. 52.—54.), »o talentu i geniju« (str. 54.—64.).

Ima nekih mjesta, na kojima bi u interesu posve tačnog opredjeljenja autorove misli, valjalo učiniti neke korekture. Možda bi se i u temeljnim filozofskim nazorima morali razići od njega, iako se njegovim moralnim izvodima ne može oprav-

dano prigovarati. Navodi nas na to citat iz H. Poincarrea: »Sve što nije misao i ne postoji...« (str. 34.). To je ispravno, ako se odnosi na subjekt; ali nije ispravno ako se time hoće reći, da nema realnosti, osim u koliko je ovisna od subjekta, koji je vidi, poima i osjeća. Jer ima apsolutni duh, od kojeg je ovisna i po kojem baš i jest objekt našeg ljudskog duha...

Tako i ona opaska na str. 39.: »Jedino dakle stvarajući zlo, Bog je mogao stvoriti dobro.« E, tako to formulirano ne valja. Moglo bi zvesti čovjeka: da je dobro posljedica zla. A tako nije jamačno mislio ni pok. Petrović.

I opet »... istinitost jedne filozofske doktrine zavisi je d i n o od njene praktične upotrebljivosti« (str. 43.). Imma nešto istinita u tomu. Ali ovako ekskluzivno uzeto moglo bi biti povodom apsurdnih konzekvencija. Ne da se to potkrijepiti ni tumačem, da je akt spoznanja... jedna biološka »funkcija u vezi sa celim našim bićem« (str. 44.). Iz ovih se nekih stavaka vidi, da osnovni filozofski principi autorovi ne bi bili bez prigovora, barem ne bez jednog potrebnog objašnjenja. No to ovdje ne važi. Izvodi njegovi »o vaspitanju samoga sebe« jesu zlatna zrnca, koja treba da usvoji srpska omladina u interesu svog etičkog i nacionalnog napretka.

Dr. Andrija Živković.

Uredništvo je primilo ove knjige na ocjenu:

Josephus Gredt O. S. B.: *Elementa philosophiae aristotelico-thomisticae*. Vol. I. Logica, Philosophia naturalis. Editio IV. 1926. Str. 503. Friburgi Br. Herder.